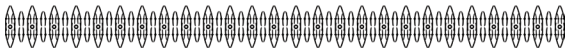

DAGON

Pišem ovo sa značajnim mentalnim naporom jer me do večeras neće biti. I bez prebijene pare i na kraju svoje zalihe droge, koja je jedino što mi život čini podnošljivim, ne mogu više da podnesem ovo mučenje pa ću se baciti sa ovog velikog prozora dole na širokavu ulicu. Nemojte zbog mog robovanja morfijumu misliti da sam slabić ili degenerik. Kad budete pročitali ove na brzinu naškrabane stranice, možda ćete naslutiti, mada i nikad u potpunosti shvatiti, zašto su mi neophodni zaborav ili smrt.

Upravo na jednom od najširih i najređe posećivanih delova prostranog Pacifika brod na kom sam bio nadzornik zarobili su nemački pljačkaši. Veliki rat je tad bio na samom početku i švapske pomorske snage još uvek nisu onako pogano nisko pale, pa je naša lađa bila proglašena legitimnim plenom, a prema nama, članovima njene posade, ponašali su se sa svom

pravednošću i obzirom koji su nam sledovali kao zarobljenicima pomorske bitke. I disciplina naših tamničara je odista bila tako slaba da sam nakon pet dana zatočeništva uspeo da pobegnem sâm u malom čamcu sa vodom i provijantom za duži vremenski period.

Kad sam se konačno obreo slobodan na pučini, imao sam tek bledu ideju o tome gde sam. Nikad nisam bio sposoban navigator pa sam samo mutno, po suncu i zvezdama, mogao da nagađam da sam negde južno od ekvatora. Nisam imao pojma na kojoj sam geografskoj dužini, a na obzorju nije bilo nijednog ostrva ili obale. Vreme je bilo lepo i ne znam koliko dana sam besciljno plutao pod žarkim suncem, čekajući ili na brod u prolazu ili da se nasučem na obale neke naseljive zemlje. Ali ni od broda ni od zemlje nije bilo traga i počeo sam da očajavam u svojoj osami, suočen sa ustalasanim beskrajem neprekinutog plavetnila.

Do promene je došlo dok sam spavao. Njene detalje neću nikad znati jer je moj počinak, mada nemiran i pun snova, bio postojan. Kad sam se konačno prenuo, otkrio sam da sam dopola uvučen u ljigavo prostranstvo paklenog crnog gliba koje se širilo oko mene u monotonim tala-

sima dokle pogled seže, i u kojem je čamac ležao zaglavljen na priličnoj razdaljini od mene.

Iako bi se moglo zamisliti da je moj prvi osećaj bio začuđenost zbog tako čudesne i neočekivane promene okruženja, zapravo sam više bio užasnut nego zaprepašćen jer u vazduhu i natrulom tlu bilo je nečeg mračnog što me je sledilo do kostiju. Ceo predeo je bio gnjio od lešina raspadajućih riba i drugih manje opisivih stvari koje sam video kako štrče iz gadnog blata te beskrajne ravnice. Možda ne treba da se nadam da ću pukim rečima moći da prenesem neizrecivi užas koji može obitavati u apsolutnom muku i jalovoj neizmernosti. Ništa se nije čulo niti videlo sem prostranog bespuća crnog kala, a opet su me potpunost tišine i jednoobraznost predela ophrvali mučnim strahom.

Sunce je peklo sa neba, koje mi je delovalo gotovo crno u svojoj okrutnoj lišenosti oblaka i kao da je odražavalo mastiljavu močvaru pod mojim stopalima. Dok sam se uvlačio u nasukani čamac, shvatio sam da bi samo jedna teorija mogla objasniti moj položaj. Usled neke nepredvidive vulkanske erupcije, deo okeanskog dna mora da je izbačen na površinu, ogolivši predele koji su nebrojene milione godina ležali skriveni u

nedokučivim vodenim dubinama. Toliko je bilo prostranstvo novog tla koje se podiglo ispod mene da nisam mogao da čujem ni najtiši zvuk ustalasanog okeana, koliko god naprezao uši. Niti je bilo morskih ptica koje bi se hranile mrtvim stvorovima.

Nekoliko sati sam sedeo razmišljajući ili prepuštajući se turobnim slutnjama u čamcu koji je ležao na boku i pružao mi slabu hladovinu dok se sunce kretalo preko nebesa. Kako je dan odmicao, tle je izgubilo izvesnu količinu lepljivosti i delovalo je da će se uskoro dovoljno osušiti da se po njemu može kretati. Te noći sam jedva trenuo i sledećeg dana sam napravio bošču sa hranom i vodom, pripremajući se za putovanje preko kopna u potrazi za iščezlim morem i mogućim spasom.

Trećeg jutra sam utvrdio da je tle dovoljno čvrsto da se po njemu bez problema hoda. Vonj ribe je bio izluđujuć. Ali imao sam suviše ozbiljnijih briga da marim za tako neznatno zlo i odvažno sam krenuo ka neznanom cilju. Ceo dan sam postojano gurao ka zapadu vođen dalekim brežuljkom koji se uzdizao iznad svih drugih uzvišenja u valovitoj pustinji. Te noći sam se ulogorio a sledećeg dana putovao ka brežuljku,

iako je delovao jedva malo bliže nego kad sam ga prvi put uočio. Do četvrte večeri sam stigao do podnožja brdašca koje je ispalo mnogo više nego što je iz daljine izgledalo, i zbog udoline koja ga je okruživala još više se isticalo nasuprot tlu. Suviše izmoren da se penjem, spavao sam u senci brda.

Ne znam zašto su te noći moji snovi bili tako burni, ali pre nego što se ekstremno nabrekli mesec u poslednjoj četvrti uzdigao visoko iznad istočne ravnice, probudio sam se u ledenom znoju, rešen da ponovo ne usnim. Vizije kakve sam iskusio nisam mogao opet da istrpim. A na sjaju meseca video sam koliko sam bio budalast što sam putovao preko dana. Bez žege žarkog sunca putovanje bi me stajalo manje energije; i zaista, sad sam se osećao sposobnim za uspon od kojeg sam se ustezao u sumrak. Podigavši bošču, krenuo sam ka grebenu uzvišenja.

Rekao sam da je neprekinuta monotonija ustalasane ravnice u meni budila mutni užas, ali mislim da je on tek porastao kad sam stigao do vrha brda i na drugoj strani pogledao u neizmerenu jamu ili kanjon čije crne dubine mesec, nedovoljno visok na nebu, nije mogao da osvetli. Osećao sam se kao da stojim na rubu sveta,

vireći preko ivice u nepojmljivi haos večne noći. Kroz moju stravu su promicala čudna prisećanja na *Izgubljeni raj* i Satanin užasni uspon kroz neoformljena carstva tame.

Dok se mesec polako uzdizao na nebu, počeo sam da razaznajem da strane udoline nisu tako okomite kao što sam mislio. Ispusti i izbočine u steni za koje se moglo pridržavati su omogućavali lak spust, dok je nakon pada od nekoliko stotina stopa nagib postajao sve blaži. Vođen nagonom koji ne mogu u potpunosti da raščlanim, s mukom sam se kobeljao niz stene i stao na blažu kosinu ispod njih, zureći u mračne dubine u koje ni zrak svetla nije prodirao.

Odjednom mi je pažnju privukao ogromni usamljeni objekat na suprotnoj padini, koji se strmo uzdizao na oko sto metara ispred mene, objekat koji je bio bleštavo beo na tek prispelim zracima uzdižućeg meseca. Da je u pitanju bio samo gigantski komad stene uskoro sam se uverio, ali bio sam svestan izrazitog utiska da njegov oblik i položaj nisu u potpunosti delo prirode. Podrobniji pogled me je ispunio osećanjima koja ne umem da izrazim, jer uprkos svojoj ogromnoj veličini i položaju u ponoru koji je zjapio na dnu mora odvajkada, nesumnjivo se videlo da

je čudni objekat pažljivo oblikovan monolit čija je masivna površina iskusila izradu a možda i obožavanje živih i mislećih stvorova.

Ošamućen i uplašen, a opet sa određenim uzbuđenjem kakvog naučnika ili arheologa, pobliže sam osmotrio svoje okruženje. Mesec, sad gotovo u zenitu, sijao je čudno i jasno iznad strmoglavih litica koje su okruživale bezdan i otkrivao činjenicu da je široki vodeni tok tekao na dnu, zaokrećući van pogleda u oba pravca i gotovo mi zapljuskujući stopala dok sam stajao na kosini. Preko ponora talasići su udarali o osnovu kiklopskog monolita na čijoj površini sam sad mogao da razaznam natpise i grube skulpture. Natpisi su bili na nekom meni nepoznatom hijeroglifskom pismu, ni nalik na bilo šta što sam video u knjigama, sastojeći se uglavnom od uobičajenih vodenih simbola poput riba, jegulja, oktopoda, ljuskara, mekušaca, kitova i sličnih stvorova. Nekoliko likova je očigledno predstavljalo morska stvorenja nepoznata modernom svetu, ali čija sam raspadnuta tela video na ravnici koja se izdigla iz okeana.

Međutim, mene su prvenstveno opčinile isklesane slike. Između nas je, jasno vidljiv preko vode zbog svoje enormne veličine, bio niz

dubokih reljefa čije teme bi izazvale zavist čak i jednog Dorea¹. Mislim da je trebalo da predstavljaju ljude – bar neku vrstu ljudi; iako su stvorenja prikazana kako dokoličare poput riba u vodama neke morske pećine ili se mole pred nekim monolitskim hramom za koji se takođe činilo da leži ispod talasa. O njihovim licima i građi se ne usuđujem detaljno da govorim jer me od pukog prisećanja hvata slabost. Groteskniji nego što bi Po ili Bulver² ikad mogli da zamisle, u opštim crtama su bili prokleta ljudski uprkos plovnim kožicama na šakama i stopalima, zaprepašćujuće širokim i obešenim usnama, staklastim, buljavim očima i drugim odlikama kojih je manje prijatno prisetiti se. Začudo, delovalo je kao da su uklesani potpuno van proporcija onoga što ih je okruživalo, jer jedan od stvorova je prikazan kako ubija kita koji je bio predstavljen kao tek malo veći od njega. Primetio

1 Gustav Dore, čuveni francuski grafičar i slikar, poznat po svojim grafikama-ilustracijama, između ostalog, *Biblije*, *Božanske komedije* i *Poovog Gavrana*. (prim.prev.)

2 Edvard Bulver Lajton, britanski političar i pisac iz 19. veka, poznat po svom obimnom opusu avanturističkih, naučno-fantastičnih i natprirodnih romana koji su, između ostalog, bili inspiracija za Stokerovog *Drakulu*, ali i nacistički okultizam i teorije šuplje Zemlje. (prim.prev.)

sam, kao što rekoх, njihovu grotesknost i čudnu veličinu, ali sam u tom trenutku odlučio da su to samo izmišljeni bogovi kakvog primitivnog plemena ribara ili pomoraca, nekog plemena čiji su poslednji potomci izumrli milenijumima pre nego što je prvi predak piltdaunskog³ ili neandertalskog čoveka rođen. Zadivljen ovim neočekivanim uvidom u prošlost van domena poimanja i najsmelijih antropologa, zamišljeno sam stajao dok je mesec bacaо čudnovate odraze na tihi kanal preda mnom.

Onda sam ga iznenada video. Samo blagim mreškanjem da obeleži njegovo uzdizanje na površinu, stvorenje se glatko pojavilo na vidiku iznad mračne vode. Ogromno, ogavno i Polifemu⁴ nalik, jurnulo je poput zaprepašćujućeg čudovišta iz legendi do monolita oko koga je obavilo ruke pokrivene krljušti, pognuvši užasnu glavu i ispuštajući neke odmerene zvuke. Mislim

3 Piltdaunski čovek je paleontološka prevara, gde su 1912. godine u istočnom Saseksu kraj Piltdauna iskopani donja vilica i deo lobanje za koje se smatralo da pripadaju novoj vrsti prai-storijskog čoveka. Međutim 1953. je utvrđeno da vilica pripada orangutanu, a lobanja savremenom čoveku i da je neko očigledno podmetnuo lažne fosile. (prim.prev.)

4 Polifem je ime kiklopa iz *Odiseje*, Posejdonovog sina kojeg je ubio Odisej. (prim.prev.)

da sam tad sišao s uma.

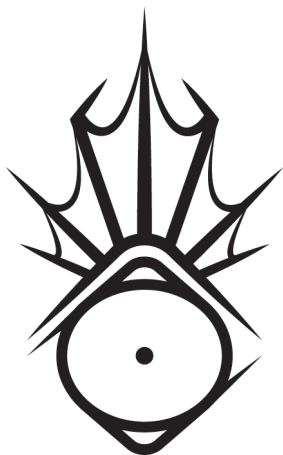
Malo se sećam ičega u vezi sa mojim uspaničenim penjanjem uz padinu i liticu i deliričnim putovanjem nazad do nasukanog čamca. Verujem da sam mnogo pevao i čudnovato se smejao kad nisam mogao da pevam. Mutno se prisećam velike bure neko vreme nakon što sam stigao do čamca; u svakom slučaju znam da sam čuo udare groma i druge zvukove koje priroda ispušta u svojim najdivljijim raspoloženjima.

Kad sam izronio iz senki, bio sam u bolnici u San Francisku, gde me je doveo kapetan američkog broda koji je pokupio moj čamac nasred okeana. U bunilu sam mnogo toga rekao, ali sam otkrio da niko nije obraćao pažnju na moje reči. O bilo kakvom zemljotresu na Pacifiku moji spasioci nisu ništa znali, niti sam smatrao potrebnim da insistiram na nečemu u šta znam da ne bi poverovali. Jednom sam potražio proslavljenog etnologa i zabavio ga specifičnim pitanjima o drevnim filistejskim mitovima o Dagonu, ribolikom bogu, ali pošto sam ubrzo shvatio da je beznadežno konvencionalan, nisam nastavio da se raspitujem.

Upravo noću, naročito kad nabubrela mesec opada, vidim to stvorenje. Probao sam morfijum,

ali droga mi je dala samo privremeni predah i uvukla me u svoje kandže kao beznadežnog roba. Zato ću sada sve okončati, nakon što sam zapisao svoju celu priču kako bi drugi ljudi mogli da se obaveste ili mi se s prezirom podsmevaju. Često se pitam da li je sve moglo biti samo pričina – prosta čudna posledica groznice dok sam, one-svešćen od sunčanice, buncao ležeći u otvorenom čamcu nakon bekstva sa nemačkog ratnog broda. To se pitam, ali mi uvek kao odgovor pred očima iskrsne onaj užasno živ prizor. Ne mogu ni da pomislim na duboko more a da ne zadrhtim zbog bezimernih stvorova koji možda ovog istog trenutka puze i koprcaju se po njegovom ljigavom dnu, obožavajući svoje drevne kamene kumire i klešući svoje mrske likove na potopljenim obeliscima od vodom natopljenog granita. Sanjam o danu kad će se možda uzdići iznad talasa da na dno svojim kužnim kandžama povuku ostatke jadnog, ratom iznurenog čovečanstva – o danu kad će tlo potonuti, a mračno okeansko dno izdići u opštem haosu.

Kraj se bliži. Čujem zvuke kod vrata kao da se neko džinovsko, sluzavo telo tromo navaljuje na njih. Neće me pronaći. Bože, *ta ruka!* Prozor! Prozor!

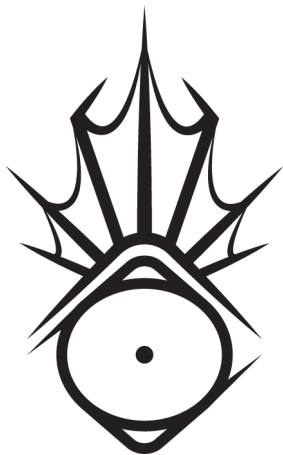

OPISCU

HAUARD FILIPS LAVKRAFT (1890-1937) je bio američki pisac čije je ime postalo sinonim za kosmički horor i nepojmljivu jezu. Njegovo književno nasleđe je mračno i neobično, i istražuje teme straha od nepoznatog i nemoći ljudske rase pred univerzumom. Lavkraft je stvorio svoj vlastiti žanr zvan „kosmički horor“, koji se fokusira na teme vanzemaljskog postojanja, neshvatljivih sila i fragmentacije realnosti.

Njegova najznačajnija dela su Zov Ktulua, Boja izvan svemira, Danički užas, Šaptač u tami, U planinama ludila, Snovi u veštičijoj kući, Senka nad Insmutom, Senka izvan vremena, Dagon, Slučaj Čarlsa Dekstera Vorda.

Posetite nas na:

www.zir.rs

fb.zir.rs

zirizdavastvo@gmail.com

[ln.zir.rs](https://in.zir.rs)

[@zir_izdavastvo](https://www.instagram.com/zir_izdavastvo)

[@zirizdavastvo](https://twitter.com/zirizdavastvo)

ЖИР
ИЗДАВАШТВО